

ПрДСТУ _____:20__

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДСТУ _____:20__

Метрологія

АНАЛІЗАТОРИ ГЛЮКОЗИ ТА ЛАКТАТУ У КРОВІ

Методика повірки

(Проект, перша редакція)

Київ

20__

ПЕРЕДМОВА

1..РОЗРОБЛЕНО: Державне підприємство „ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ, СЕРТИФІКАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ” (ДП „УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ”)

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ ДП «УкрНДНЦ» від _____ 20__ р. № _____ з 20__ - __ - __

3 Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України

4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.

Заборонено повністю чи частково видавати, відтворювати задля розповсюдження і розповсюджувати як офіційне видання цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи

ДП «УкрНДНЦ», 20__

ЗМІСТ

	С.
Вступ	
1 Сфера застосування.....	1
2 Нормативні посилання.....	2
3 Терміни та визначення понять.....	3
4 Позначки та скорочення.....	4
5 Операції повірки	5
6 Засоби повірки	5
7 Вимоги до кваліфікації персоналу	7
8 Умови проведення повірки	8
9 Вимоги щодо безпеки	8
10 Підготовка до проведення повірки	9
11 Проведення повірки	10
12 Обробка результатів вимірювання	14
13 Оформлення результатів повірки	15
Додаток А (обов'язковий) Форма протоколу повірки.....	17
Додаток Б (довідковий) Бібліографія.....	18

ВСТУП

Цей стандарт застосовують для повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки – аналізаторів глюкози та лактату у крові, що перебувають в експлуатації.

Під час розроблення стандарту було застасовано ДСТУ EN ISO 17511.

У цьому стандарті для повірки аналізаторів глюкози та лактату у крові застосовують метод прямих вимірювань концентрації глюкози у сертифікованому референтному матеріалі (водні розчини глюкози) або метод прямих вимірювань концентрації глюкози та лактату у контрольних матеріалах (зразках сироваток), які надає виробник (фірма) аналізаторів для контролю якості вимірювання і які, за ієрархією калібровок відповідно до ISO 17511, відносять до сертифікованих референтних матеріалів складу аналітів крові.

Аналізатори глюкози та лактату повіряють безпосередньо на місці експлуатації.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

МЕТРОЛОГІЯ

АНАЛІЗАТОРИ ГЛЮКОЗИ ТА ЛАКТАТУ У КРОВІ

Методика повірки

METROLOGY

GLUCOSE AND LACTATE ANALYZERS IN BLOOD

Verification procedure

Чинний від _____

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на аналізатори глюкози та лактату у крові (далі – аналізатори) та встановлює методику їх повірки.

1.2 Цей стандарт застосовують для проведення періодичної повірки, повірки після ремонту (що не змінює тип засобів вимірювальної техніки), а також можуть застосовувати для проведення позачергової, інспекційної та експертної повірки відповідно до вимог [2].

1.3 Стандарт призначено для застосування науковими метрологічними центрами, метрологічними центрами та повірочними лабораторіями, які відповідно до [1] здійснюють повірку законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки.

1.4 Під час повірки аналізаторів необхідно додатково керуватись експлуатаційними документами на аналізатори та засоби повірки, зазначені в розділі 6 цього стандарту.

1.5 Міжповірочний інтервал аналізаторів – 1 рік відповідно до [5].

1.6 Повірка аналізаторів, які не застосовують у сфері законодавчо регульованої метрології, може здійснюватися згідно із цим стандартом на добровільних засадах.

1.7 Вимоги щодо безпеки повірки аналізаторів викладено в розділі 9 цього стандарту.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті наведено посилання на такі національні стандарти:

ДСТУ 7230:2011 Метрологія. Секундоміри механічні. Методика повірки (калібрування)

ДСТУ 7239:2011 Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація

ДСТУ Б А.3.2-12:2009 ССБП. Системи вентиляційні. Загальні вимоги

ДСТУ ГОСТ ИСО 5725-6:2005 Точність (правильність і прецизійність) методів та результатів вимірювання. Частина 6. Використання значень точності на практиці

ДСТУ EN ISO 17511:2015 Медичні вироби для діагностики in vitro. Вимірювання величин у біологічних пробах. Метрологічна прстежувність значень, приписаних калібраторам і контрольним матеріалам (EN ISO 17511:2003, IDT)

ДСТУ ISO 80000-9:2016 Величини та одиниці. Частина 9. Фізична хімія і молекулярна фізика (ISO 80000-9: 2009; ISO 80 000-9: 2009/Amd1:2011, IDT).

ДСТУ-Н ISO Guide 31:2008 Метрологія. Стандартні зразки. Зміст сертифікатів і етикеток (ISO Guide 31:2000, IDT)

ДСТУ-Н ISO/IEC Guide 35:2006 Атестація стандартних зразків. Загальні та статистичні принципи (ISO Guide 35:1989, IDT)

ДСТУ OIML D 8:2008 Метрологія. Еталони. Вибір, визнання, застосування, зберігання та документація (OIML D 8:2004, IDT)

ДСТУ OIML D 23:2008 Метрологія. Принципи метрологічного контролю обладнання для повірки (OIML D 23:1993, IDT)

Примітка 1. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційними виданнями національного органу стандартизації – каталогом національних нормативних документів і щомісячними інформаційними покажчиками національних стандартів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни, наведені в Законі України [1] та ДСТУ EN ISO 17511

Нижче подано терміни, додатково вжиті у цьому стандарті, та визначення позначених ними понять.

3.1 аналіти крові (blood analytes)

Компоненти крові, вміст яких визначають за допомогою аналізаторів, що піддають повірці а саме: глюкоза та лактат

3.2 сертифікований референтний матеріал (certified reference material) водного розчину глюкози

Водні розчини глюкози, з встановленими атестованими значеннями молярної концентрації глюкози, у мілімолях на кубічний дециметр, та значеннями розширеної невизначеності атестованих значень

3.3 сертифікований референтний матеріал (certified reference material) сировотки крові

Контрольні матеріали (сировотки крові), які постачає виробник (фірма) аналізаторів для контролю якості вимірювань. Розчини супроводжує сертифікат, в якому надано аналіти: глюкоза та лактат з визначенням значень їх молярної концентрації, у мілімолях на кубічний дециметр та значення розширеної невизначеності атестованих значень наведених аналітів.

3.4 референтний матеріал (reference material, RM) сироваток крові – калібратор згідно з ДСТУ EN ISO 17511

Калібратори, які постачає виробник (фірма) аналізаторів для градування аналізаторів.

4 ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому стандарті використовують наступні скорочення:

ЕД – експлуатаційні документи;

ЗВТ – засоби вимірювальної техніки;

КМ – контрольний матеріал (контрольні сироватки);

МХ – метрологічна характеристика;

CRM – сертифікований референтний матеріал;

CRM Г – сертифікований референтний матеріал вмісту глюкози;

CRM Л – сертифікований референтний матеріал вмісту лактату;

RM – референтний матеріал;

J – позначка кількості CRM;

j – позначка, яку використовують в якості підрядкового індексу, як ідентифікатор конкретного CRM.

У цьому стандарті вжито позначення одиниць фізичних величин згідно з [3] та ДСТУ ISO 80000-9.

5 ОПЕРАЦІЇ ПОВІРКИ

5.1 Під час проведення повірки аналізаторів (далі – повірка) виконують операції, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Ч.ч.	Найменування операції повірки	Номер пункту стандарту	Проведення операції під час повірки після ремонту	Проведення операції під час періодичної (позачергової) повірки
1	Зовнішній огляд	11.1	Так	Так
2	Перевірка працездатності	11.2	Так	Так
2.1	Перевірка електричного опору ізоляції*	11.2.2	Так	Так
2.2	Перевірка функціонування	11.2.3	Так	Так
3	Визначення метрологічних характеристик аналізаторів	11.3	Так	Так

* Проводять, якщо ЕД на аналізатори містить вимоги до електричного опору ізоляції.

5.2 У випадку отримання негативних результатів будь-якої з операцій повірка припиняється, аналізатор визнається не придатним до застосування.

Примітка 2. У випадку проведення експертної повірки перелік операцій повірки може бути скорочений згідно з [2].

6 ЗАСОБИ ПОВІРКИ

6.1 Перелік еталонів, засобів повірки та допоміжного обладнання, а також операції повірки (пункти цього стандарту), під час яких їх застосовано, зазначено в таблиці 2 та таблиці 3.

Таблиця 2 – Еталони, необхідні для проведення повірки

Пункт(и) стандарту	Назва еталона, стандартні зразки, метрологічні характеристики
11.3 11.3.3	CRM водних розчинів глюкози у діапазоні атестованих значень молярної концентрації від 0,5 ммоль/дм ³ до 20 ммоль/дм ³ , розширена невизначеність U атестованих значень не перевищує (0,2 – 0,8) ммоль/дм ³ за довірчої ймовірності $P = 0,95$
11.3 11.3.3	CRM сироватки крові з атестованими значеннями молярної концентрації глюкози (2,0 ± 1,0) ммоль/дм ³ ; (6,0 ± 2,0) ммоль/дм ³ та (17,0 ± 2,0) ммоль/дм ³ та відносною розширеною невизначеністю вимірювання $U_{від}$ атестованих значень не більше ніж 2,0 % за довірчої ймовірності 0,95 (далі – CRM Г №1; CRM Г №2; CRM Г №3 відповідно)
11.3 11.3.3	CRM сироватки крові з атестованими значеннями молярної концентрації лактату (2,0 ± 1,0) ммоль/дм ³ ; (6,0 ± 2,0) ммоль/дм ³ та (17,0 ± 2,0) ммоль/дм ³ та відносною розширеною невизначеністю вимірювання $U_{від}$ атестованих значень не більше ніж 2,5 %) за довірчої ймовірності 0,95 (далі – CRM Л №1; CRM Л №2; CRM Л №3 відповідно)
11.3 11.3.3	RM сироватки крові для градуювання (калібратори) з атестованими значеннями молярної концентрації глюкози (11,0±1,0) ммоль/дм ³ з відносною розширеною невизначеністю вимірювання $U_{від}$ не більше ніж 2,0 % за довірчої ймовірності 0,95 та молярної концентрації лактату (10,0±1,0) ммоль/дм ³ , з відносною розширеною невизначеністю вимірювання $U_{від}$ не більше ніж 2,5 % за довірчої ймовірності 0,95

Таблиця 3 – Засоби повірки, допоміжне обладнання, необхідні для проведення повірки

Пункт (и) стандарту	Засоби повірки, допоміжне обладнання, метрологічні або основні технічні характеристики
Розділ 8	Барометр-анероїд згідно з [18]
Розділ 8	Термогігрометр, що забезпечує абсолютну похибку при вимірюванні температури ± 1 °C та абсолютну похибку при вимірюванні відносної вологості ± 3 % (наприклад, Testo 608-HI)
11.2.2	Мегаомметр М 4100/3 згідно з [19], з діапазоном вимірювання від 0 МОм до 100 МОм та вихідною напругою (500 ± 50) В
11.2.2	Секундомір 3 класу точності згідно з ДСТУ 7230 максимальна відносна похибка – $\pm (0,17/T + 0,00075)$ %, T – виміряний інтервал часу, у секундах

Дозволяється застосування інших еталонів та засобів повірки, що забезпечують повірку з необхідною точністю.

Примітка 3. Співвідношення між розширеною невизначеністю вимірювань за довірчої ймовірності 0,95, що забезпечує еталон (CRM), та максимально допустимою похибкою аналізаторів, що підлягають повірці, становить не менше ніж 1:3.

Примітка 4. Засоби повірки повинні мати чинні свідоцтва про повірку або сертифікати/свідоцтва про калібрування.

Примітка 5. CRM, повинні мати встановлені значення властивостей з відповідними невизначеностями результатів вимірювань та простежуваністю відповідно до ДСТУ-Н ISO Guide 35, супроводжуючи їх документами відповідно до ДСТУ-Н ISO Guide 31, з чинними строками застосування.

7 ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

7.1 Персонал, відповідальний за виконання робіт з повірки аналізаторів, повинен відповідати вимогам [4].

7.2 Персонал, відповідальний за виконання робіт з повірки аналізаторів, повинен вивчити порядок роботи з аналізаторами, ЕД на аналізатори, і ЕД на засоби повірки та правила техніки безпеки на робочому місці.

8 УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПОВІРКИ

Повірку проводять за таких умов:

- температура навколишнього повітря – від $(15 \pm 1)^\circ\text{C}$ до $(25, \pm 1)^\circ\text{C}$;
- відносна вологість повітря – від 30 % до 80 %;
- атмосферний тиск – від 86 кПа до 104 кПа;
- напруга живлення мережі змінного струму – від 187 В до 242 В, частота 50 Гц;
- механічні впливи на аналізатор повинні бути відсутні;

Умови проведення повірки документують у протоколі повірки, форму якого наведено у додатку А цього стандарту.

9 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

9.1 Під час проведення повірки необхідно дотримуватися вимог щодо безпеки умов праці, охорони навколишнього середовища, а також вказівок щодо техніки безпеки, наведених в ЕД на засоби повірки.

9.2 Приміщення, в яких виконують повірку, повинні бути обладнані пожежною сигналізацією відповідно до [7] та забезпечені первинними засобами пожежогасіння згідно з [10], [11] і [14].

9.3 Обладнання у лабораторних приміщеннях повинно бути заземлене та захищене від статичної електрики згідно з вимогами [11], [15], [16] та [17].

9.4 Приміщення, де виконують роботи з повірки, повинно бути обладнане припливно-витяжною вентиляцією згідно з [9] та ДСТУ БА.3.2-12, водопровідною системою та каналізацією згідно з [8].

9.5 Речовини, що застосовують під час повірки, потребують обережного поводження під час використання та зберігання.

Під час роботи з цими речовинами потрібно вжити всіх необхідних заходів для недопущення потрапляння цих речовин на незахищені, пошкоджені ділянки тіла, дихальні шляхи тощо.

9.6 Під час повірки треба використовувати засоби індивідуального захисту згідно з ДСТУ 7239 та дотримуватись вимог [11], [12] і [13].

9.7 До повірки допускаються фахівці, що вивчили інструкцію з техніки безпеки на робочому місці, принципи дії аналізаторів і пройшли інструктаж з охорони праці в установленому порядку.

9.8 Процес проведення повірки належить до робіт зі шкідливими умовами праці.

10 ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ПОВІРКИ

10.1 Перед проведенням повірки необхідно:

– пересвідчитись у наявності метрологічного маркування за результатами оцінки відповідності для тих аналізаторів, що введені в обіг після набуття чинності технічного регламенту [6] або свідоцтва про попередню повірку, відбитка повірочного тавра тощо;

– перевірити наявність ЕД;

– витримати аналізатори, та засоби повірки в приміщенні, в якому проводиться повірка, до вирівнювання їх температури з температурою приміщення.

10.2 Вибирають до роботи J ($J = 1,2,3$) CRM Г (CRM Л) або CRM з відомим значенням молярної концентрації (див. таблицю 2), що відповідають першій, другій та третій третинам діапазону вимірювання аналізаторів та готують відповідно до їх ЕД (деякий час зігрівають у руках до досягнення ними приблизно температури тіла);

10.3 Проводять підготовку аналізаторів до роботи згідно з ЕД:

– виконують промивку аналізатора згідно з ЕД;

– виконують градуювання аналізатора з застосуванням RM (калібраторів) глюкози та лактату, що наведені у таблиці 2; допускається проводити градуювання з іншими RM, якщо того вимагає ЕД на аналізатори.

11 ПРОВЕДЕННЯ ПОВІРКИ

11.1 Зовнішній огляд

11.1.1 Зовнішній огляд проводять візуально.

11.1.2 Результати вважаються задовільними, якщо під час зовнішнього огляду встановлено:

– відсутність зовнішніх пошкоджень, які заважають нормальному функціонуванню аналізаторів, або призводять до порушень вимог безпеки праці, виробничої санітарії і охорони навколишнього середовища;

– комплектність аналізаторів забезпечує можливість проведення повірки;

– відсутність дефектів відлікового пристрою, що ускладнюють зчитування показів аналізаторів;

– аналізатор розміщено на робочій поверхні у відповідності до вимог ЕД;

– маркування тари CRM сироваток крові, CRM водних розчинів глюкози та RM (калібраторів) чітке і містить найменування підприємства-виробника, номер партії, торгівельну марку та дату закінчення терміну придатності.

11.1.3 Результати зовнішнього огляду документують в протоколі повірки, форму якого наведено у додатку Б цього стандарту

11.2 Перевірка працездатності

11.2.1 Перед проведенням повірки необхідно перевірити заземлення для всіх засобів повірки згідно з ЕД на них.

Примітка 6. Всі процедури, пов'язані з функціонуванням аналізаторів під час перевірки працездатності та визначення МХ аналізаторів, виконують згідно з ЕД.

Для перевірки працездатності здійснюють такі операції:

– перевірка електричного опору ізоляції;

– перевірка функціонування.

11.2.2 Перевірку електричного опору ізоляції виконують таким чином.

Підключають мегаомметр до клеми “Земля” та до закорочених контактів кабелю живлення аналізатора, що повіряють. Вимикач живлення аналізатора при цьому повинен знаходитись у положенні «Увімкнуто». Через одну хвилину після прикладення випробувальної напруги фіксують покази мегаомметра.

Покази мегаомметра повинні становити не менше, ніж 20 МОм (або іншого значення, нормованого в ЕД на аналізатори).

Примітка 7. Перевірка проводиться за умов наявності в ЕД на аналізатори відповідних вимог та порядку перевірки електричного опору ізоляції і може бути уточнена відповідно до ЕД на аналізатори конкретного типу.

11.2.3 Перевірка функціонування

11.2.3.1 Вмикають аналізатор (після вмикання аналізаторів перевірка функціонування відбувається в автоматичному режимі, якщо це передбачено ЕД. У разі успішного самотестування на відліковому пристрої (дисплеї) з'являться відповідні надписи та символи. У разі якщо аналізатор не пройшов тестування, на дисплеї з'явиться повідомлення про помилку).

11.2.3.2 Перевіряють можливість функціонування аналізаторів в режимах вимірювання, діагностування, градуювання тощо, передбачених ЕД.

11.2.3.3 Результат перевірки функціонування аналізаторів вважають позитивним, якщо включення аналізатора відбувається без збоїв, і аналізатори виконують функції, передбачені ЕД.

11.2.4 Результати перевірки працездатності документують в протоколі повірки, форму якого наведено у додатку Б цього стандарту

Примітка 8. Порядок перевірки працездатності може бути скорегований відповідно до ЕД на конкретний аналізатор.

11.3 Визначення МХ аналізаторів

11.3.1 *Перевірка основної відносної похибки аналізатора при вимірюванні молярної концентрації глюкози*

Проводять два послідовних визначення молярної концентрації глюкози у CRM Г №1 (j -му CRM), підготовленого за 10.2 – C_{j1} та C_{j2} .

Результат вимірювання обчислюють, як середнє арифметичне значення двох послідовних визначень молярної концентрації глюкози $\bar{C}_j$, якщо модуль значення різниці між результатами цих визначень не перевищує 0,1 ммоль/дм³.

У випадку, якщо модуль значення різниці між результатами двох послідовних визначень молярної концентрації глюкози перевищує 0,1 ммоль/дм³, проводять ще два послідовних визначення відповідно до вимог ДСТУ ГОСТ ІСО 5725-6. Результат вимірювання обчислюють, як середнє арифметичне значення двох визначень – значення мінімального визначення з першої пари $C_{j(\min1)}$ та мінімального визначення з другої пари $C_{j(\min2)}$ (медіана результатів чотирьох визначень).

Таким же чином проводять вимірювання молярної концентрації глюкози у CRM Г №2 та у CRM Г №3 або у j -му CRM.

Результати визначень молярної концентрації глюкози, у мілімолль на кубічний дециметр, документують у протоколі повірки, форму якого наведено у додатку Б цього стандарту

11.3.2 *Перевірка основної відносної похибки аналізатора при вимірюванні молярної концентрації лактату*

Проводять вимірювання молярної концентрації лактату за процедурою, аналогічною наведеній у 11.3.1.

Результати визначень молярної концентрації лактату у CRM Л, у мілімоль на кубічний дециметр, документують у протоколі повірки.

12 ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИМІРЮВАННЯ

12.1 За результатами визначень молярної концентрації глюкози (лактату) у j -му CRM Г (CRM Л) або у j -му CRM глюкози, які отримані за 11.3. цього стандарту, обчислюють абсолютну похибку аналізатора Δ_j , у мілімоль на кубічний дециметр, за формулою:

$$\Delta_j = \bar{C}_j - C_{jat}, \quad (1)$$

де $\bar{C}_j$ – результат вимірювання аналізатором молярної концентрації глюкози (лактату) у j -му CRM Г (CRM Л) або j -му CRM глюкози, ммоль/дм³;

C_{jat} – атестоване значення молярної концентрації глюкози (лактату) у j -му CRM Г (CRM Л) або j -му CRM глюкози, ммоль/дм³.

Примітка 9. Результат вимірювання аналізатором молярної концентрації глюкози (лактату) $\bar{C}_j$ обчислюють наступним чином:

$$\bar{C}_j = \frac{C_{j1} + C_{j2}}{2}, \text{ якщо виконується вимога } |C_{j1} - C_{j2}| \leq 0,1;$$

або, якщо зазначена вимога не виконується, – таким чином:

$$\bar{C}_j = \frac{C_{j1 \min(1)} + C_{j1 \min(2)}}{2},$$

де $C_{j1\min(1)}$ - значення мінімального визначення з першої пари визначень за 11.3.1, ммоль/дм³;

$C_{j1\min(2)}$ - значення мінімального визначення з другої пари визначень за 11.3.1, ммоль/дм³.

12.2 Відносну похибку аналізатора δ_j , у відсотках, обчислюють за формулою:

$$\delta_j = \frac{\Delta_j}{C_{jam}} \cdot 100. \quad (2)$$

Результати визначення відносної похибки аналізатора у всіх перевірених точках діапазону вимірювання вважають позитивними, якщо отримані значення (за модулем) не перевищують максимально допустиму похибку, встановлену під час оцінки відповідності за технічним регламентом [6] або національними стандартами, що надають презумпцію відповідності технічному регламенту [6].

Примітка 10. Для аналізаторів, введених в обіг до набуття чинності [6], результати повірки вважають позитивними, якщо отримані значення похибки аналізаторів не перевищують (за модулем) максимально допустиму похибку, встановлену під час затвердження типу, або за результатами метрологічної атестації аналізаторів.

13 ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОВІРКИ

13.1 Результати повірки аналізаторів вважають позитивними, якщо їх метрологічні і технічні характеристики відповідають вимогам,

встановленим під час оцінки відповідності за технічним регламентом [6] або національними стандартами, що надають презумпцію відповідності технічному регламенту [6].

Примітка 11. Для аналізаторів, введених в обіг до набуття чинності [6], результати повірки вважають позитивними, якщо їх МХ не перевищують границі допустимих значень, встановлені під час затвердження типу, або за результатами метрологічної атестації аналізаторів.

13.2 Позитивні результати повірки аналізаторів засвідчують оформленням свідоцтва про повірку аналізаторів за формою згідно з додатком 2 до [2].

13.3 У разі негативних результатів анулюють свідоцтво про повірку та оформлюють довідку про непридатність аналізатора за формою згідно з додатком 4 до [2].

13.4 Копії свідоцтв про повірку або довідок про непридатність зберігають відповідно до [2].

13.5 За результатами експертної повірки персонал, що проводив повірку, складає висновок у довільній формі, який затверджує керівник організації виконавця.

У висновку зазначаються результати повірки аналізаторів в обсязі, визначеному в заяві на проведення експертної повірки.

13.6 За результатами інспекційної повірки складають довідку згідно з додатком 5 до [2], яку підписує персонал, що проводив повірку, та керівник організації виконавця.

ДОДАТОК А

(обов'язковий)

ФОРМА ПРОТОКОЛУ ПОВІРКИ

<i>Підприємство, яке проводить повірку</i>	ПРОТОКОЛ ПОВІРКИ № від " " _____ 201 р.	<i>Робоче місце</i>
<i>Адреса</i>		Сторінк и 1/1
<i>(Відділ, лабораторія)</i>		

Загальні відомості

Тип аналізаторів		Зав. №	
Виробник			
Належить			
Діапазон вимірювання молярної концентрації компонента ммоль/дм ³			
Границі допустимої основної похибки аналізатора			
Повірка проводилась відповідно до		ДСТУ ____ :20__	
CRM, що застосовувались під час повірки, сертифікат			

Умови повірки

<i>T, °C</i>		<i>φ, %</i>		<i>P, кПа</i>	
--------------	--	-------------	--	---------------	--

Результати повірки

1 Зовнішній огляд		<i>відповідає/не відповідає</i>
2 Перевірка працездатності		<i>відповідає/не відповідає</i>
3 Визначення метрологічних характеристик		

3.1 Визначення основної відносної похибки аналізатора

C_{jam} , ммоль/дм ³ (глюкоза/лактат)	Покази аналізатора, C_j ммоль/дм ³ (глюкоза/лактат)	Значення абсолютної похибки Δ_j , ммоль/дм ³ (глюкоза/лактат)			Значення відносної похибки аналізатора δ , % (глюкоза/лактат)
		Δ_1	Δ_2	Δ_3	

Висновок за результатами повірки:

Визнається *придатним/непридатним* та *допускається/не допускається* до застосування

Особа, яка виконала
повірку

_____

Підпис

_____

П.І.Б.

ДОДАТОК Б
(довідковий)
БІБЛІОГРАФІЯ

1 Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05 червня 2014 № 1314-VII

2 Порядок проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів, затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2016 року N 193, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24 лютого 2016 року за N 278/28408

3 Про затвердження визначень основних одиниць SI, назв та визначень похідних одиниць SI, десяткових кратних і частинних від одиниць SI, дозволених позасистемних одиниць, а також їх позначень та Правил застосування одиниць вимірювання і написання назв та позначень одиниць вимірювання і символів величин. затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 04 серпня 2015 року N 914, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25 серпня 2015 року за N 1022/27467

4 Критерії, яким повинні відповідати наукові метрологічні центри, державні підприємства, які належать до сфери управління Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та провадять метрологічну діяльність, та повірочні лабораторії, які уповноважуються або уповноважені на проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі

України 23.09.2015 № 1192, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2015 р. за № 1213/27658

5 Міжповірочні інтервали законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями, затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.10.2016 № 1747, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01 листопада 2016 р. за № 1417/29547

6 Технічний регламент законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13 січня 2016 р. № 94

7 ДБН В.2.5-56-2014 Системи протипожежного захисту

8 ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація

9 ДБН В.2.5-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування

10 НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні, затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 за № 252/26697

11 НПАОП 40.1-1.01-97 Правила безпечної експлуатації електроустановок

12 НПАОП 73.1-1.11-12 Правила охорони праці під час роботи в хімічних лабораторіях

13 ГОСТ 12.2.007.0-75 Система стандартів безпеки труда. Изделия электротехнические. Общие требования безопасности.

14 ГОСТ 12.4.009-83 Система стандартів безпеки труда. Пожарная техника для защиты объектов. Основные виды. Размещение и обслуживание

15 ГОСТ 12.1.018-93 Система стандартів безпеки труда. Пожаровзрывобезопасность статического электричества. Общие требования

прДСТУ____: 20__

16 ГОСТ 12.1.030-81 Система стандартов безопасности труда.
Электробезопасность. Защитное заземление. Зануление

17 ГОСТ 12.4.124-83 Система стандартов безопасности труда.
Средства защиты от статического электричества. Общие технические
требования

18 ТУ 25-11.1513-79 Барометр-анероїд. Технические условия

19 ТУ 25-042131-78 Мегаомметр М 4100/3. Технические
условия

Код УКНД 17.020

Ключові слова: методика повірки, аналізатори глюкози та лактату, молярна концентрація, сироватки крові, сертифікований референтний матеріал, відносна похибка.
